

SUSTENTABILIDADE FINANCEIRA E DISCIPLINA ORZAMENTARIA

VI. SUSTENTABILIDADE FINANCEIRA E DISCIPLINA ORZAMENTARIA

VI.1. Regras fiscais e orzamento 2024

A Comisión Europea xa indicou que para o ano 2024 producirase a desaparición da “cláusula xeral de salvagarda” do Pacto de Estabilidade e Crecemento, retomándose a aplicación das regras fiscais. Porén, o retraso na celebración do Consejo de Política Fiscal y Financiera no que se acorda os obxectivos de estabilidade e de débeda e ante a falta de publicación por parte do Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital do Informe de situación da economía española no que se fixa a taxa de variación da regra de gasto que deben respectar as contas autonómicas do ano 2024, introducen novas incertezas na elaboración das contas para o ano 2024.

Neste sentido, a actualización do programa de Estabilidade 2023-2026 remitido polo Goberno de España ás institucións europeas, reflicte un déficit dun 0% para as comunidades autónomas no ano 2024, eliminando a posibilidade de recorrer ao endebedamento como fonte de financiamento, sendo esta a referencia que tomará Galicia para a elaboración dos seus Orzamentos.

Nestes momentos é mais necesario que nunca o compromiso con planes fiscais a medio prazo cribles e sostibles, que contribúan a unha redución plausible e continua da débeda pública, que garantan a súa sustentabilidade e así trazar o camiño cara a reconstitución das reservas fiscais que permitan xerar marxes de manobra para actuar ante novos shocks económicos adversos. Así mesmo o aumento dos custes financeiros derivados do endurecemento da política monetaria do BCE determinan un incremento importante da carga financeira, polo que un uso do endebedamento neste exercicio afectaría negativamente a capacidade de gasto nos vindeiros exercicios limitando a capacidade de resposta desta Comunidade Autónoma.

Porén a Comunidade Autónoma de Galicia nun exercicio de responsabilidade financeira non recorrerá ao endebedamento como fonte de financiamento, ao establecerse un obxectivo de déficit dun 0%, non obstante, do mesmo xeito que aconteceu en anos anteriores o endebedamento aumentará no importe das cantidades a reintegrar como consecuencia das liquidacións negativas do sistema de financiamento autonómico dos exercicios 2008 e 2009.

VI.1.1. Límite de débeda.

Son dous os límites operativos que serven para fixar o límite da débeda no presente orzamento:

O obxectivo de estabilidade orzamentaria que marca o límite máximo de necesidade de financiamento en termos de contabilidade nacional, como xa se comentou anteriormente ante a falta de aprobación oficial nas Cortes Generales do dito obxectivo estableceuse como obxectivo de déficit o 0% do PIB.

E o límite de débeda congruente co dito obxectivo de estabilidade, o cal constitúe o importe máximo de endebedamento que pode acadar a comunidade autónoma no ano 2024. Este límite será a débeda consolidada a finais de 2023 máis unicamente o importe correspondente á devolución das liquidacións negativas dos anos 2008 e 2009, xa que como xa se mencionou a necesidade de financiamento será nula.

VI.2. Evolución da situación financeira autonómica.

VI.2.1. Evolución orzamentaria

Neste apartado realizamos un breve análise da evolución do orzamento consolidado homoxeneizado da comunidade autónoma nos últimos exercicios.

Ingresos

Os ingresos non financeiros superan os 13.000 millóns de euros, ata acadar os 13.326 millóns de euros, 827 millóns máis que no orzamento consolidado de 2023.

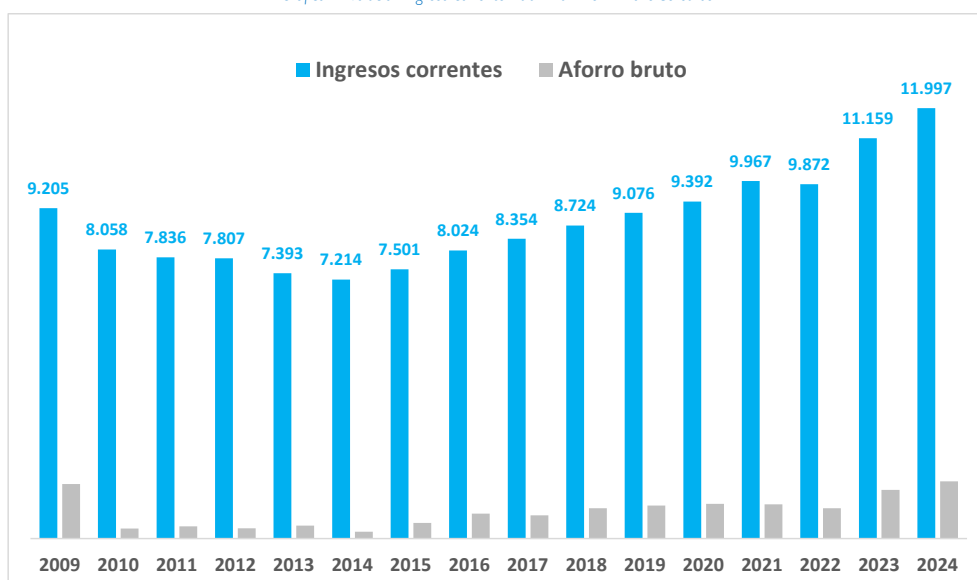
Cadro II. GALICIA. Evolución do orzamento de ingresos consolidado. Datos homoxeneizados

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
INGRESOS																	
I Impostos directos	1.364	1.516	1.374	2.031	2.030	1.913	1.937	2.020	2.194	2.335	2.275	2.431	2.616	2.748	2.844	3.356	3.431
II Impostos indirectos	2.689	2.399	1.897	2.856	2.959	2.944	3.133	3.118	3.243	3.324	3.456	3.451	3.638	3.337	3.094	3.819	4.137
III Taxas, prezos e outros ingresos	253	286	271	174	180	205	166	177	179	169	169	178	187	172	173	172	176
IV Transferencias correntes	5.064	4.949	4.497	2.760	2.616	2.312	1.953	2.168	2.394	2.517	2.815	3.008	2.943	3.703	3.738	3.800	4.225
V Ingresos patrimoniais	24	54	20	16	22	23	24	19	16	9	8	9	8	7	23	12	27
Total operacións correntes	9.395	9.205	8.058	7.836	7.806	7.397	7.214	7.501	8.026	8.354	8.724	9.076	9.392	9.967	9.872	11.159	11.997
VI Alieamento de investimentos reais	99	111	49	27	32	30	13	10	13	7	11	7	7	5	8	9	9
VII Transferencias de capital	709	742	681	613	589	513	480	517	535	561	559	671	702	1.039	1.380	1.331	1.320
Total ingresos de capital	808	853	730	640	621	543	493	527	548	568	570	679	708	1.044	1.388	1.340	1.329
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCIERAS	10.202	10.059	8.788	8.476	8.428	7.940	7.706	8.028	8.573	8.922	9.294	9.755	10.101	11.011	11.260	12.499	13.326
VIII Activos financeiros	1	1	1	10	11	20	20	14	32	30	43	21	29	25	95	82	100
IX Pasivos financeiros	474	851	2.048	1.340	1.373	1.476	2.507	1.700	1.657	2.031	1.387	1.768	1.692	2.361	1.763	1.586	1.389
TOTAL OPERACIÓNS FINANCIERAS	474	852	2.049	1.349	1.384	1.496	2.527	1.714	1.690	2.061	1.430	1.789	1.721	2.386	1.858	1.668	1.490
TOTAL ORZAMENTO DE INGRESOS	10.676	10.910	10.837	9.826	9.812	9.436	10.233	9.743	10.263	10.982	10.724	11.544	11.822	13.397	13.118	14.167	14.815

Dentro dos ingresos correntes, cómpre salientar a diferente porcentaxe de participación nos tributos cedidos a partires de 2011, dimanante da aplicación do novo sistema de financiamento no cálculo das entregas a conta do devandito sistema dificulta a comparación en toda a serie temporal.

Respecto o orzamento consolidado do 2023, os ingresos correntes crecen en 827 millóns de euros debido fundamentalmente ao incremento nun 8,6% dos recursos procedentes do sistema de financiación autonómico polo efecto combinado da estimación das entregas a conta, da estimación da liquidación do exercicio 2022 e do reintegro das contías adiadas das liquidacións negativas dos anos 2008 e 2009.

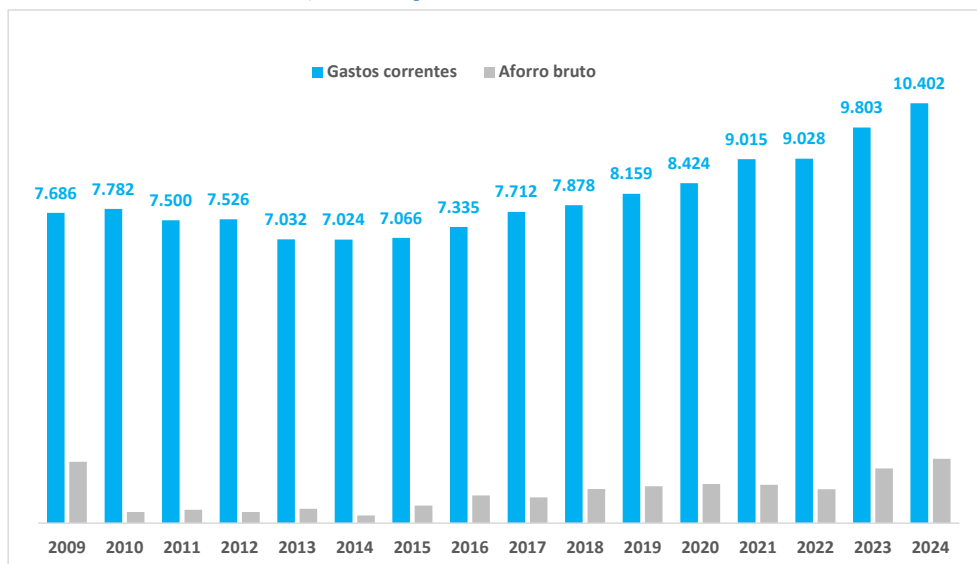
Gráfico I. Evolución ingreso corrente 2009-2024 en millóns de euros.

O gráfico seguinte mostra a evolución do ingreso corrente, en relación co aforo bruto, variables claves na súa maior parte para reforzar as políticas de gasto e o investimento.

Esta evolución dos ingresos leva o gasto corrente total moi por enriba dos 10.000 millóns de euros, o dato máis alto dos orzamentos da comunidade autónoma.

Gráfico II. Evolución gasto corrente 2009-2024 en millóns de euros

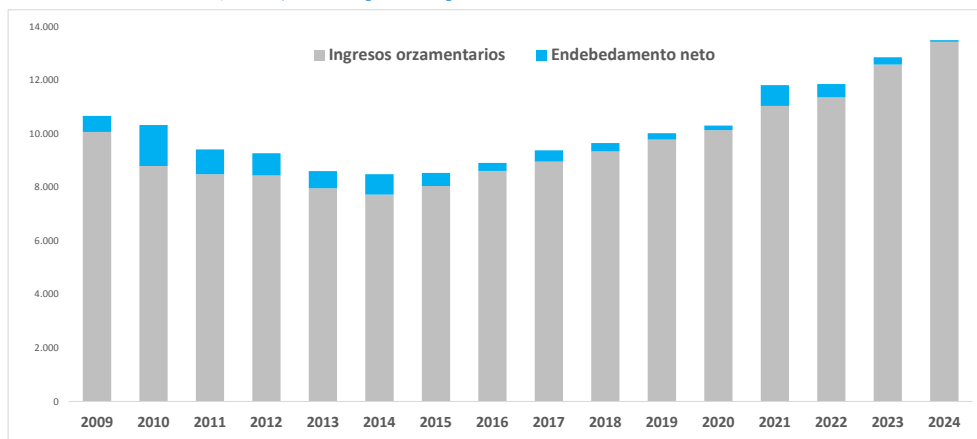

Respecto aos ingresos non financeiros, o orzamento prevé un esforzo investidor extraordinario para reactivar a economía, cunha previsión para os ingresos de capital por riba dos 1.300 millóns de euros por terceiro ano consecutivo.

Sumando os ingresos correntes e os ingresos de capital obtemos o total de ingresos non financeiros do orzamento consolidado, a estas contías se engaden os ingresos financeiros (endebedamento e activos financeiros) para pechar o financiamento dos gastos da comunidade autónoma.

De seguido, recollese un cadro ilustrativo coa evolución da capacidade de financiamento de gastos orzamentarios (capítulos I a VIII de gastos), a partir dos ingresos non financeiros e ingresos do capítulo VIII, que chamamos ingresos orzamentarios neste gráfico, a capacidade completase co endebedamento neto de cada período.

Gráfico III. Capacidade de gasto total agás amortización débeda. 2009-2024. Millóns de euros

Dentro da senda mostrada as disponibilidades para gasto total agás a amortización de débeda acadan os 13.486 millóns de euros no ano 2024, a maior da serie en consonancia de novo co esforzo financeiro que se está a realizar.

Gastos

O orzamento consolidado de gastos recolle tamén a evolución dende 2009. Cómpresinalar a efectos comparativos que a contía que ata 2010 figuraba no capítulo catro como participación dos concellos nos tributos do Estado pasa a ter nese ano carácter extraorxamentario polo que resulta axustada en toda a serie para facilitar unha visión homoxenea da evolución do gasto en termos consolidados, así mesmo tamén se eliminan a efectos comparativos os gastos financiados con FEAGA nos que a Xunta actúa de mero intermediario, por ese mesmo motivo e seguindo as recomendacións do Consello de Contas.

Como pode apreciarse, atendendo ao gasto non financeiro, destácanse claramente tres etapas na evolución do gasto:

- unha crecente, correspondente á fase expansiva ata 2009 no que o orzamento consolidado non financeiro acada os 10.544 millóns de euros,
- outra fase decrecente que mostra un axuste á baixa no período 2010-2014, ata acadar un gasto non financeiro duns 8.343 millóns de euros nese último ano,
- e unha última de recuperación dende o orzamento de 2014 ata o actual, na que este medra ata os 10.149 millóns de euros no orzamento para 2020, e experimenta un crecemento extraordinario no exercicio 2021 ata os 11.563 millóns de euros, e que continua no exercicio 2022 ata acadar os 11.627 millóns de euros e no exercicio 2023 que volve a medrar ata os 12.620 millóns de euros. En canto

ao ano 2024 continúa a senda crecente cun aumento ata acadar os 13.257 millóns de euros, a cifra máis alta da nosa historia.

Na medida en que foi preciso recorrer ao endebedamento para suavizar o impacto do axuste no gasto consolidado, o capítulo de operacións financeiras e o capítulo de gasto financeiro mostran unha evolución crecente a partires do 2010, porén dende o 2015 invertese a tendencia, sendo o primeiro exercicio dende o comezo da crise no que suben os gastos non financeiros e baixan os financeiros, situación que repítese nos exercicios no 2016-2021, e no 2022 consolidase esta tendencia diminuíndo o gasto financeiro en 278 millóns de euros con respecto a 2014, ata chegar a 74 millóns de euros, cun lixeiro incremento para os anos 2023 e 2024 ata acadar as cifras de 111 e 189 millóns de euros respectivamente, como consecuencia da subida dos xuros.

Cadro III. Galicia. Orzamento consolidado de gastos. Datos homoxeneizados

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
GASTOS																
I Gastos de Persoal	3.692	3.773	3.627	3.609	3.391	3.367	3.382	3.567	3.681	3.762	3.889	4.031	4.306	4.327	4.594	4.868
II Gastos en bens correntes e servizos	1.416	1.381	1.353	1.384	1.376	1.364	1.388	1.483	1.634	1.724	1.783	1.840	2.013	1.984	2.145	2.244
III Gastos financeiros	148	157	198	295	299	352	336	271	235	170	165	143	100	74	111	189
IV Transferencias correntes	2.430	2.471	2.322	2.239	1.970	1.941	1.960	2.015	2.161	2.222	2.320	2.411	2.596	2.642	2.953	3.102
Total operacións correntes	7.686	7.782	7.500	7.527	7.036	7.024	7.066	7.335	7.712	7.878	8.158	8.424	9.015	9.027	9.803	10.402
V Fondo de Continxencia	99	62	78	76	85	105	125	52	37	39	39	33	45	45	45	17
Total fondo de continxencia	99	62	78	76	85	105	125	52	37	39	39	33	45	45	45	17
VI Inversións Reais	1.439	1.251	805	782	711	666	700	777	841	881	911	929	1.535	1.442	1.575	1.597
VII Transferencias de Capital	1.320	1.108	720	704	604	548	496	593	631	688	741	762	968	1.113	1.197	1.241
Total operacións de capital	2.759	2.359	1.525	1.486	1.315	1.214	1.196	1.370	1.473	1.570	1.652	1.691	2.503	2.554	2.772	2.838
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCEIRAS	10.544	10.203	9.102	9.089	8.436	8.343	8.388	8.757	9.222	9.487	9.850	10.149	11.563	11.627	12.620	13.257
VIII Activos financeiros	120	118	307	176	166	140	147	153	152	161	164	154	244	220	227	230
IX Pasivos financeiros	246	516	417	548	834	1.750	1.208	1.353	1.608	1.076	1.531	1.519	1.590	1.270	1.320	1.329
TOTAL OPERACIÓNS FINANCEIRAS	366	634	723	723	1.000	1.890	1.355	1.506	1.761	1.237	1.695	1.673	1.834	1.491	1.547	1.558
TOTAL ORZAMENTO DE GASTOS	10.910	10.837	9.826	9.812	9.436	10.233	9.743	10.263	10.982	10.724	11.544	11.822	13.397	13.118	14.167	14.815

O cadro anterior mostra a evolución das diferentes partidas de gasto non financeiro nos orzamentos consolidados desde o ano 2009 ata 2024, como pode verse a natureza dos servizos públicos prestados pola comunidade autónoma, (xustiza, educación, sanidade, servizos sociais), implica unha composición do gasto intensa no gasto corrente (persoal, gastos de funcionamento e consumos dos centros). Os capítulos I e II de gasto aumentan co paso do tempo dada a forte rixidez dos mesmos, nas contas do ano 2024 suben en 372 millóns respecto do orzamento consolidado do ano 2022.

As transferencias correntes tamén pasan a acadar o nivel mais alto da serie, acadando a cifra de 3.102 millóns de euros, motivado polas medidas de apoio as familias e sectores e empresas máis afectadas pola de nova situación e polo desenvolvemento da Lei de Dependencia e o apoio ás políticas de familia e de inclusión tentando garantir un apoio financeiro aos mais vulnerables.

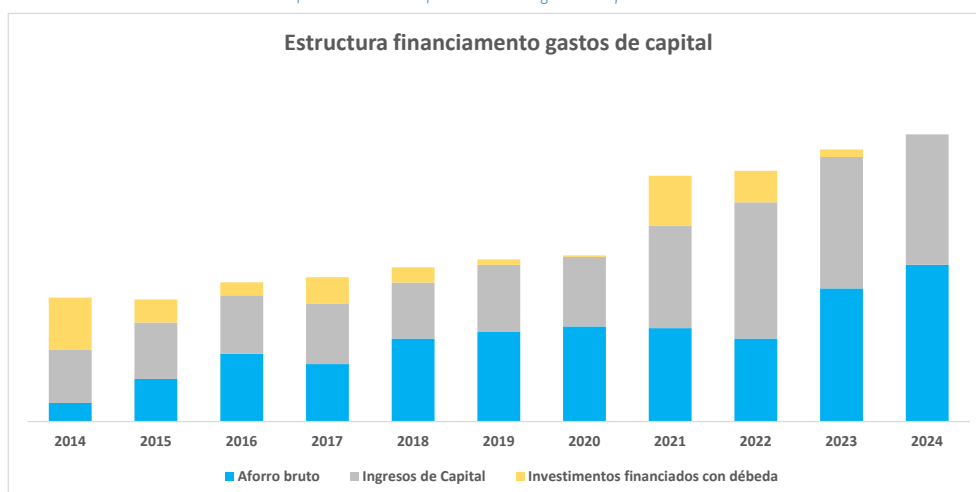
O resultado é que se no ano 2008 o peso do gasto corrente acadaba un 72,4% do gasto non financeiro do orzamento consolidado, no 2024 este é do 78,5%.

O gasto en capital reflicte o necesario impulso ás políticas de fomento e a os investimentos produtivos para apoiar a reactivación económica e social, estas superan os 2.838 millóns de euros mais do dobre da magnitude de 2014, este importante crecemento que mantén o nivel do pasado exercicio é posible polo mantemento dos ingresos de capital e polo mantemento do esforzo en aforro bruto.

O resto das partidas do orzamento, veñen condicionadas pola rixidez do gasto corrente, así a capacidade de financiamento de investimentos de capital ven dada pola suma do aforro bruto, os ingresos de capital e a capacidade de endebedamento libre da financiación de activos.

Como detalle de este esforzo investidor, pódese apreciar na seguinte gráfica o importante esforzo inversor efectuado nos período 2021-2024 e a estrutura do seu financiamento. No ano 2024 o financiamento realízase sen ter que recorrer, por primeira vez desde o ano 2008, ao endebedamento de modo que o 56,2% finánciase con aforro bruto e o 46,8% con ingresos de capital.

Gráfico IV. Evolución do financiamento do gasto de capital 2014-2024

Evolución do gasto real

De seguido procederase a analizar a evolución das principais magnitudes e saldos orzamentarios da comunidade autónoma partindo dos ingresos e gastos consolidados realizados correspondentes ao período 2008-2022, última conta xeral da comunidade autónoma liquidada.

Compre salientar que todos os datos son os correspondentes á conta xeral da comunidade autónoma, homoxeneizados deducindo as partidas que pasan a ser extraorza-

mentarias neste período (a participación das corporacións locais nos tributos do estado e o FEAGA).

A distribución por capítulos dos gastos durante o período 2008-2022 é a que segue:

Cadro IV. Gastos Consolidados non financeiros (Obrigas Recoñecidas). Datos en Millóns de euros

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
GASTOS															
I Gastos de Personál	3.576	3.899	3.823	3.725	3.441	3.447	3.451	3.560	3.668	3.749	3.845	4.066	4.278	4.492	4.664
II Gastos en bens correntes e servizos	1.409	1.414	1.357	1.321	1.594	1.541	1.567	1.646	1.650	1.786	1.831	1.864	2.057	2.170	2.143
III Gastos financeiros	135	111	122	214	257	302	365	308	270	224	154	158	141	97	73
IV Transferencias correntes	2.430	2.609	2.559	2.273	2.179	2.059	1.993	1.957	2.019	2.105	2.157	2.242	2.478	2.780	2.651
Total operacións correntes	7.550	8.033	7.861	7.533	7.470	7.349	7.376	7.470	7.606	7.864	7.987	8.330	8.954	9.538	9.531
V Fondo de Continencia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total fondo de continencia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI Inversións Reais	1.362	1.258	882	681	660	627	526	750	692	681	682	688	810	860	883
VII Transferencias de Capital	1.247	1.036	780	540	581	488	439	528	350	388	439	506	600	627	548
Total operacións de capital	2.609	2.294	1.663	1.221	1.241	1.115	965	1.278	1.041	1.069	1.122	1.194	1.409	1.487	1.431
TOTAL OPERACIÓN NON FINANCIERAS	10.160	10.327	9.524	8.754	8.711	8.465	8.340	8.748	8.648	8.933	9.109	9.524	10.364	11.025	10.962
VIII Activos Financeiros	136	134	132	113	196	130	168	141	176	127	130	393	159	257	163
IX Pasivos Financeiros	348	246	520	420	508	1.026	1.461	1.306	1.334	1.756	1.034	2.710	3.423	1.602	1.438
TOTAL OPERACIÓN FINANCIERAS	484	380	652	532	704	1.155	1.629	1.447	1.510	1.883	1.164	3.103	3.582	1.859	1.601
TOTAL ORZAMENTO DE GASTOS	10.644	10.707	10.175	9.286	9.415	9.620	9.969	10.195	10.158	10.816	10.273	12.628	13.946	12.884	12.562

En canto aos gastos correntes, a súa execución no 2022 representou o 86,9% do gasto non financeiro total, 4 décimas maior que o ano anterior. No exercicio 2022 os gastos de capital volven a superar os 1.400 millóns de euros por terceiro ano consecutivo, de modo que neste trienio os gastos de investimento superaron os 4.300 millóns. Tamén destaca o mantemento en mínimos do gasto financeiro cun valor de 73 millóns de euros. Dende o ano 2008 ata o 2021 o incremento do gasto corrente foi de 1.981 millóns de euros un 26,2% máis.

En canto aos gastos de capital, a súa execución no 2022 representou unicamente o 13,1% do gasto non financeiro total, similar ao do ano anterior.

No que atinxe ao financiamento do gasto de capital o 33,8% procede de fondos propios xerados co aforo corrente, 484 millóns de euros, e un 47,3% dos ingresos de capital (debido ao forte incremento experimentado polos ingresos de capital durante o ano 2022, un 56,2% máis) e o resto co recurso ao endebedamento.

Se botamos unha ollada á composición do financiamento dos investimentos nos últimos 11 anos, pódese apreciar como muda radicalmente e como diminúe de forma continua tanto os fondos finalistas do Estado e o Fondo de Compensación Interterritorial nos PGE, tradicional fonte de financiamento para cohesionar a capacidade de investimento dos diferentes territorios cuxa evolución non deixa de baixar dende a grande crise, en cambio pode verse como o financiamento procedente dos fondos europeos crece de forma moi importante desde a pandemia, pasando do 20,2% no ano 2020 ao 34,2% no ano 2023.

Cadro V. Fontes de financiamento dos investimentos do orzamento consolidado en %

Ratio Investimento por fonte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% Financiamento FCI/ Investimento Real	9,9%	6,8%	6,6%	7,0%	5,4%	5,1%	4,5%	4,6%	4,3%	2,4%	3,2%	2,3%
% Financiamento Fondos Propios/ Investimento Real	70,5%	68,9%	69,0%	68,7%	70,8%	72,8%	74,8%	73,5%	72,6%	69,3%	58,1%	61,6%
% Financiamento Finalistas do Estado/ Investimento Real	4,3%	2,3%	1,8%	1,9%	2,1%	1,9%	1,0%	1,6%	1,4%	0,8%	0,9%	1,4%
% Financiamento Fondos Europeos/ Investimento Real	15,1%	21,5%	21,8%	22,4%	21,7%	20,1%	19,6%	19,9%	20,2%	26,8%	37,0%	34,2%
% Outras transferencias finalistas/ Investimento Real	0,2%	0,5%	0,7%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,4%	1,6%	0,7%	0,8%	0,6%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

En canto a evolución do gasto non financeiro total, no ano 2009 o seu importe ascendeu 10.327 millóns de euros, o que supoñía o máximo histórico ata o dito momento. No ano 2010 prodúcese por primeira vez unha caída do gasto non financeiro da Comunidade Autónoma de Galicia respecto o ano anterior o que se volta a producir nos anos 2011 a 2014. No 2015 comeza unha nova etapa do crecemento do gasto non financeiro consolidado que crece de xeito continuado ata os 11.025 millóns de euros no 2021, superando o máximo alcanzado no ano 2009, a causa dos gastos extraordinarios derivados da crise sanitaria da COVID-19, por último, no ano 2022 a execución mantense en niveis similares.

No que atinxe aos ingresos, a súa distribución por capítulos durante o período 2008-2022 amosa unha evolución aínda mellor, tanto en termos absolutos como no seu contido ao basearse nun crecemento sólido do ingreso corrente, tal e como pode apreciarse no seguinte cadro:

Cadro VI. Ingresos Consolidados (Dereitos Recoñecidos). Datos en Millóns de euros

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
INGRESOS														
I Impostos directos	1.737	1.385	2.050	2.020	2.023	1.998	2.089	2.262	2.375	2.385	2.491	2.782	2.732	2.884
II Impostos indirectos	2.119	1.874	2.690	2.733	2.892	3.141	3.151	3.222	3.304	3.468	3.400	3.406	3.351	3.084
III Taxas, prezos e outros ingresos	262	248	256	166	180	186	204	177	171	181	197	174	191	198
IV Transferencias correntes	5.019	4.364	2.460	2.402	2.290	1.935	2.209	2.375	2.537	2.712	2.762	3.613	4.109	3.826
V Ingresos patrimoniais	29	19	23	25	41	29	14	19	12	11	12	17	12	23
Total operacións correntes	9.165	7.890	7.479	7.346	7.425	7.288	7.668	8.055	8.400	8.757	8.863	9.992	10.395	10.015
VI Alieamento de investimentos reais	66	22	24	16	17	11	8	4	4	4	16	4	5	5
VII Transferencias de capital	760	649	558	464	478	396	644	227	286	445	422	343	428	673
Total ingresos de capital	826	671	582	480	495	407	652	235	290	449	438	346	434	677
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCIERAS	9.991	8.561	8.060	7.826	7.920	7.695	8.319	8.290	8.690	9.206	9.301	10.339	10.829	10.692
VIII Activos financeiros	16	7	4	33	26	26	33	35	35	44	30	33	24	18
IX Pasivos financeiros	936	1.822	1.293	1.624	1.909	2.221	1.752	1.882	2.218	1.194	2.971	3.645	2.304	2.141
TOTAL OPERACIÓNS FINANCIERAS	953	1.830	1.298	1.657	1.935	2.247	1.785	1.916	2.253	1.239	3.002	3.679	2.328	2.159
TOTAL ORZAMENTO DE INGRESOS	10.944	10.391	9.358	9.483	9.855	9.942	10.104	10.206	10.943	10.445	12.303	14.017	13.157	12.851

Os ingresos correntes acadaron o seu máximo nos anos 2008 e 2009, reducíndose no 2014 respecto ao máximo de 2009 en 1.877 millóns de euros un 20,5% menos. No 2021, supérase o chan acadado no 2014 ata chegar aos 10.395 millóns de euros no ano 2021 (debido en gran parte as transferencias extraordinarias para combater os efectos da pandemia) e a 10.015 millóns en 2022.

Dende o 2011 esta masa financeira amosaba unha evolución estable en torno aos 7.400 millóns de euros, tras unha baixa anómala no 2014 (que explica a importante liquidación do sistema de financiamento no 2016), aumentan no 2015, e crecen con forza no 2016-2018, e máis modestamente no 2019, de novo debido a unha liquidación anormalmente baixa do SFA, neste caso debida ao efecto non compensado do SII do IVE. Nos anos 2020, 2021 e 2022 volven a crecer con forza polas causas antes mencionadas.

No que refire á evolución dos ingresos non financeiros, logo de sufrir o impacto da grande crise no período entre 2010-2014, no que baixan 1.430 millóns de euros, se recuperan no 2020 ata os 10.339 millóns de euros, no 2021 acadan a cifra de 10.829 millóns de euros, reducíndose ata 10.692 millóns en 2022.

No que refire ao aforro corrente, ás abruptas caídas de ingresos da grande crise inhabilitaron a capacidade de xerar aforro corrente, chegando este a ser negativo ata en tres ocasións no período de crise, e non sendo ata 2015 que se inicia unha sólida senda de crecemento manténdose nuns niveis próximos aos 500 millóns de euros (nos anos 2020 e 2021 o seu importe situouse en niveis próximos aos 1.000 millóns como consecuencia dos recursos extraordinarios provocados pola pandemia).

Finalmente, en canto á evolución do superávit ou déficit non financeiro, no período de referencia pódense extraer as seguintes conclusións: no ano 2007 conseguíuse pechar o exercicio cun superávit non financeiro e os anos seguintes remataron todos con déficit. O máis elevado produciuse no ano 2010 cando ascendeu a 964 millóns de euros.

Despois dun superávit extraordinario no ano 2018, o saldo non financeiro volta a ser lixeiramente deficitario no período 2019-2022, de modo que no ano 2022 pechouse cun déficit orzamentario de -270 millóns de euros.

VI.2.2. Sustentabilidade Financeira

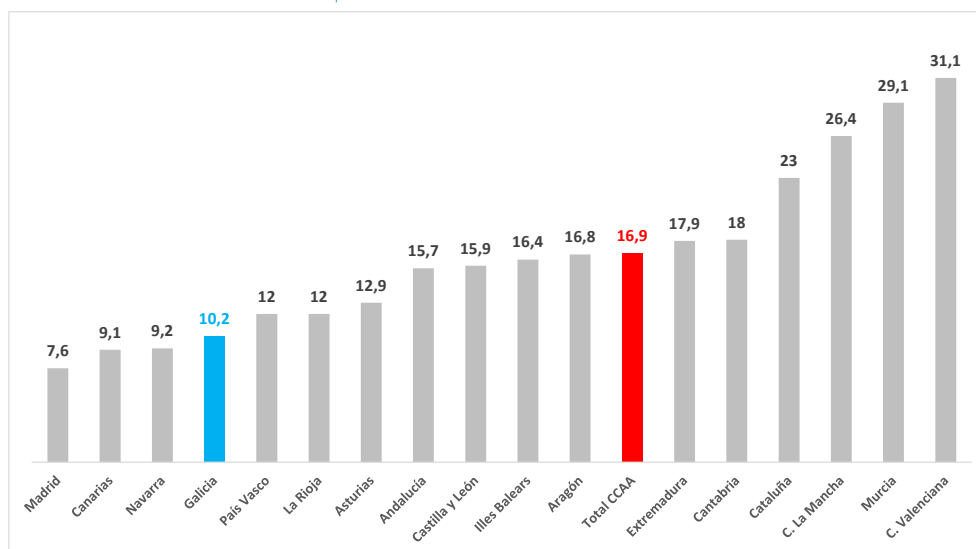
O goberno galego sempre se comprometeu co cumprimento dos obxectivos de estabilidade orzamentaria, levando a cabo un control rigoroso do déficit público e da débeda pública, que permitiron garantir a sustentabilidade de débeda pública no curto e medio prazo. A liquidez e a solvencia son dous principios moi interiorizados na xestión da facenda galega, non hai que esquecer que fomos a primeira autonomía que estableceu legalmente uns principios reitores encamiñados a garantir a sustentabilidade da débeda mediante a promulgación da Lei 2/2011, de 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira. En efecto, dita norma fundamentouse na necesidade de que a estabilidade orzamentaria constitúe un requisito necesario, pero non suficiente, para garantir a sustentabilidade financeira das administracións pública, e dando un paso adiante en aspectos esenciais, como era disciplinar a elaboración dos orzamentos xerais co esta-

blecemento dun límite de gasto non financeiro autorizado polo Parlamento de Galicia e na que se recollían tres regras de disciplina fiscal que intentaban garantir a sustentabilidade das finanzas públicas a medio prazo.

A primeira, mediante a obriga de financiar calquera incremento de gasto corrente con ingreso corrente e así controlar a evolución do aforro bruto impedindo ao mesmo tempo a aparición de déficits estruturais, a segunda, que a débeda pública autonómica mantexa un nivel prudente e unha evolución estable ao longo do ciclo, para conseguir esta última, se limitaba o crecemento do gasto na fase expansiva do ciclo a unha taxa equivalente ao do crecemento do PIB nominal, e a terceira, mediante a obriga de dedicar posibles maiores recadacións conxunturais a reducir a débeda xerada nas fases recesivas do ciclo.

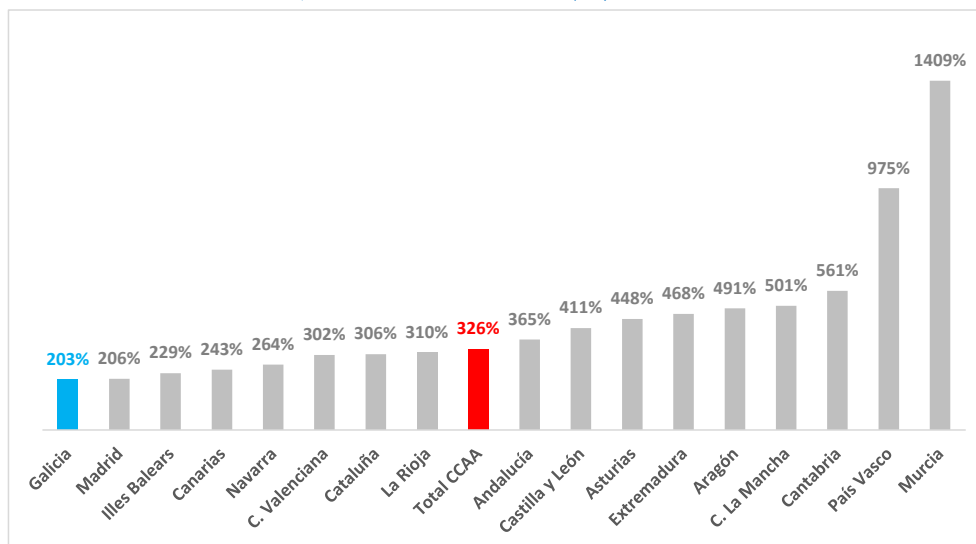
No seu conxunto estas medidas permitiron un control sobre a evolución do déficit e do endebedamento autonómico. Así podemos afirmar que dende o ano 2008 somos a unha das comunidades autónomas que menos incrementaron a súa ratio Débeda/PIB, cun incremento de só 10,2 puntos fronte a un incremento medio de 16,9 puntos no conxunto de autonomías.

Gráfica IV. CCAA incremento Ratio débeda/PIB 2008-2022

Sendo ademais en termos absolutos a Comunidade Autónoma que menos incrementou a súa débeda no período 2008-2022, en termos porcentuais.

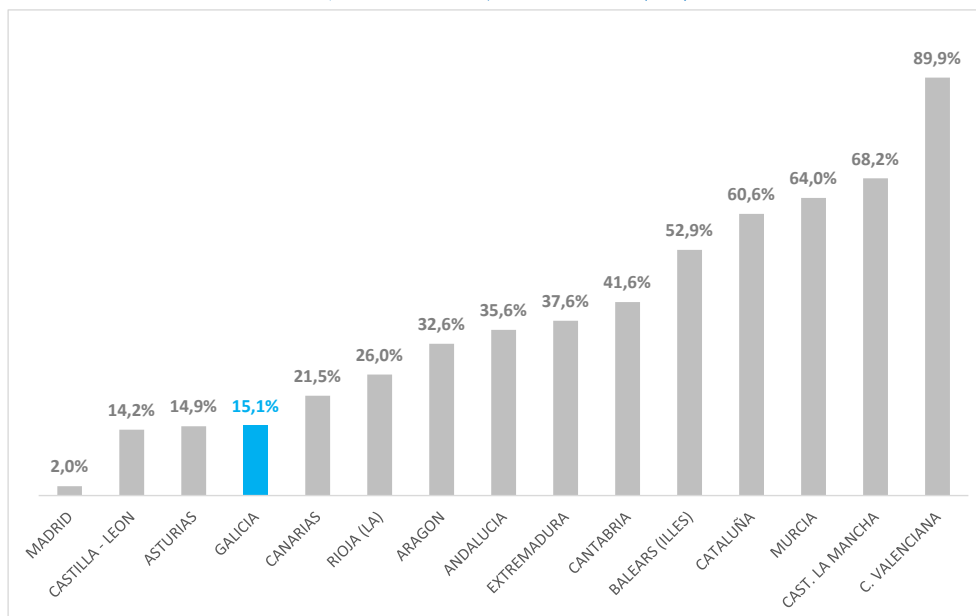
Gráfica V. CCAA incremento Absoluto débeda (PDE) M€ 2008-2022

No que respecta a perspectiva da sustentabilidade dende o punto de vista da liquidez, entendida como a capacidade de ter acceso aos mercados e á capacidade de refinanzamento, a Facenda Galega sempre tivo o visto bo dos mercados, neste sentido somos das poucas autonomías que non utilizamos intensivamente os mecanismos de financiación postos a disposición por parte da AGE durante o período 2012-2023 ante os problemas de liquidez e solvencia aos que enfrontábanse as facendas autonómicas, xa que podíamos financiar as nosas necesidades de endebedamento nos mercados. No obstante, dadas as condicións favorables de financiamento en termos de xuros, por criterios de oportunidade, determinaron o uso destes mecanismos como fonte de financiamento.

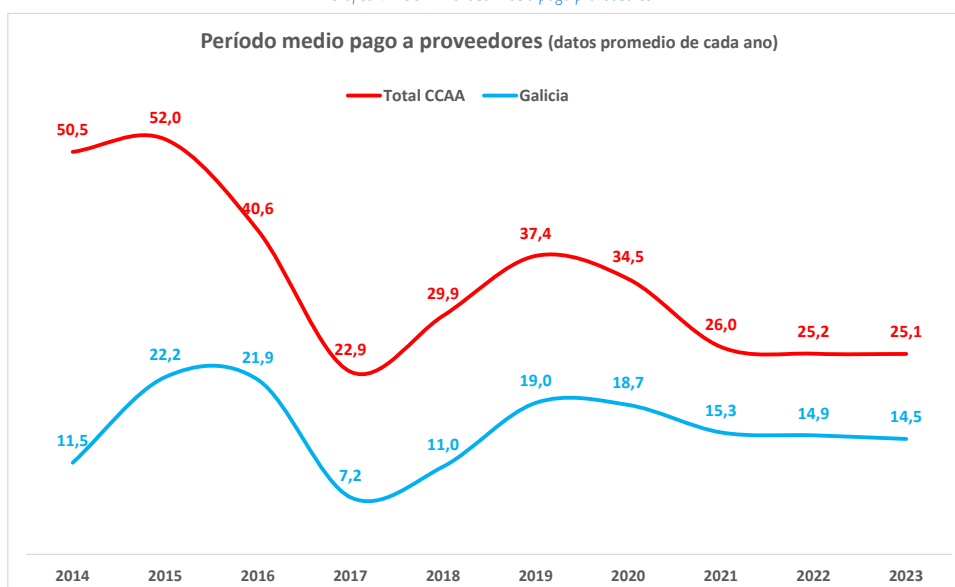
O volume total de recursos postos a disposición das autonomías no período 2012-2023 a través destes mecanismos ascenden a 426.180,2 millóns de euros dos cales a Facenda Galega soamente utilizou 9.562,4 millóns, o que representa un 2,2% do total e que en termos do PIB rexional equivalen a un 15,1% do mesmo.

Gráfica VI. CCAA Medidas liquidez AGE 2012-2023 (% PIB)

Así mesmo, como indicador indirecto de liquidez da facenda galega pode utilizarse a evolución do período medio de pago aos provedores de xeito que observase que a Facenda Galega sempre estivo pagando as súas obrigas con moita celeridade e por debaixo dos prazos establecidos pola lei de morosidade.

Gráfica VII. CCAA Período medio pago provedores

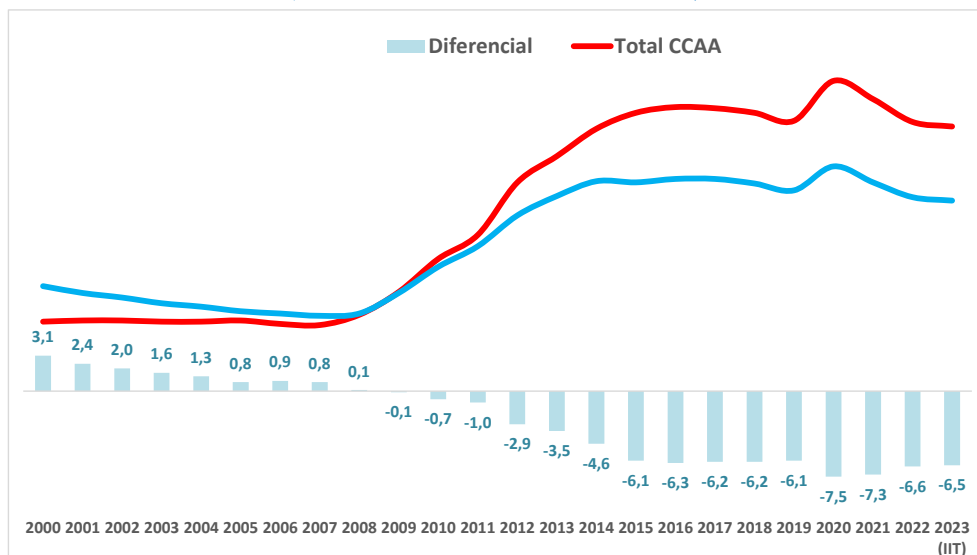
No que respecta a perspectiva da sustentabilidade dende o punto de vista da solvencia, refírese á capacidade de obter superávits primarios o suficientemente grandes como para facer fronte ao servizo da débeda, pero dende unha perspectiva do longo prazo. Así a capacidade de xerar superávits primarios, dependerá en gran medida da capacidade de obter ingresos suficientes para o desempeño das nosas competencias.

En efecto un aspecto esencial para garantir a sustentabilidade financeira desta comunidade o constitúe o sistema de financiamento autonómico. No hai que esquecer que o sistema de financiamento procura arredor do 80% dos recursos desta comunidade. Neste sentido a finais do ano 2021 o Ministerio remitiu as CCAA unha proposta de reforma do sistema, centrándose nunha variable clave a poboación axustada. Desde esta comunidade celebramos a posta en marcha do proceso de reforma do sistema, na que o avellentamento, xunto á dispersión, son os ámbitos nos que se centran as reivindicacións da Comunidade Autónoma de Galicia, reclamando para estes unha maior ponderación dentro do conxunto do sistema de financiamento autonómico. No hai que esquecer que en Galicia o peso da poboación maior de 65 anos sobre o total representa el 24,2%, fronte á media española que é do 18,5%, un diferencial de 5,7 puntos máis. As previsións ao futuro son que o porcentaxe do peso da poboación maior de 65 anos suba ata o 31,3% no ano 2035. Porén a reforma do sistema de financiamento, constitúe un aspecto crucial para garantir a sustentabilidade das finanzas públicas no longo prazo, nun contexto no que as administracións enfróntanse a unhas necesidades crecentes, derivadas dunha poboación cada vez máis avellentada, a importantes cambios económicos e sociais, que determinan un significativo aumento del gasto dedicado os servizos públicos fundamentais que deben facemos reflexionar sobre a sustentabilidade do gasto público, e o impacto que distintos factores, entre os que destaca o avellentamento da poboación, poidan ter sobre os mesmos, polo que se deben adoptar medidas que nos preparen ante os retos aos que nos vamos a enfrontar, garantindo unha debida equidade interxeracional. Da súa reforma e evolución dependerá en gran medida a capacidade da Facenda galega para xerar superávits primarios e así garantir a sustentabilidade da débeda dende a perspectiva da solvencia.

VI.3. Evolución do Endebemento: posición relativa

A ratio débeda/PIB da Comunidade Autónoma de Galicia, como pode ollarse no seguinte gráfico, segue a mostrar un diferencial positivo en relación coa ratio medio das CCAA que se ven mantendo ao longo da serie histórica de modo que nos últimos 22 anos o dito diferencial mellorou en case 10 puntos porcentuais, pasando Galicia de ter no ano 2000 unha ratio de débeda-PIB superior en máis de 3 puntos a estar 6,5 puntos por debaixo cos últimos datos publicados polo Banco de España (xuño de 2023).

Gráfico VIII. Evolución débeda PDE. Ratio débeda/PIB. Banco de España

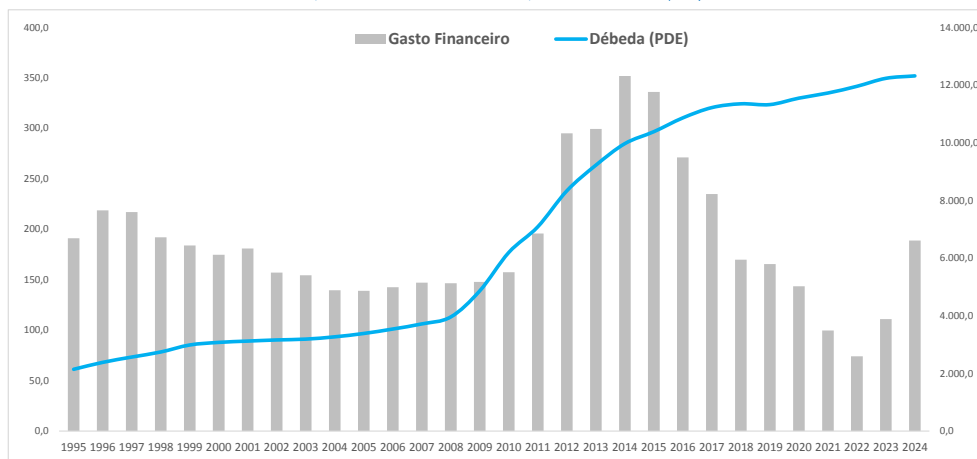
A necesidade dunha evolución moderada do endebedamento non é un fin en si mesmo, constitúe unha garantía para a sostibilidade das finanzas públicas, xa que permitirá, cando sexa preciso, acudir de xeito temporal aos ingresos financeiros para compensar caídas dos ingresos público en fases recesivas do ciclo.

A estes efectos manter unha débeda controlada ata o de agora é unha fortaleza que nos permite soportar menores custes financeiros, pero tamén acudir máis facilmente aos mercados financeiros en caso de ser preciso.

A seguinte gráfica mostra a evolución dos últimos anos do volume de débeda da comunidade autónoma e do custe de mantela, pode verse como o stock de débeda mantívose estable ata o comezo da pandemia, momento no que o endebedamento neto tivo que aumentar co fin apalancar a recuperación; en termos de ratio débeda-PIB o incremento foi moito máis pronunciado como consecuencia da abrupta caída que experimentou o PIB no ano 2020, desde entón a ratio segue unha tendencia a baixa, de modo que cando remate o ano 2024 a ratio reducirase ata o 17% do PIB. Acercándonos ata os niveis de débeda previstos na normativa de estabilidade orzamentaria, de modo que no ano 2024 o recurso á débeda soamente se utilizará no importe correspondente ás liquidacións negativas dos anos 2008 e 2009.

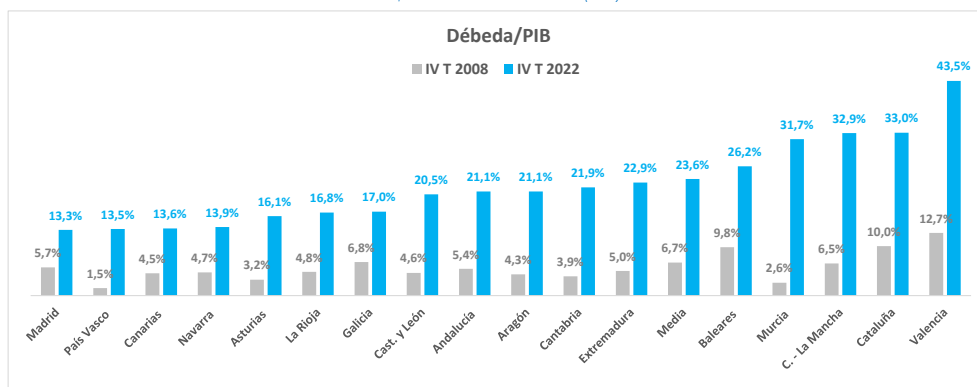
Como tamén pode verse na dita gráfica o control do stock combinado cunha axei-tada política de xestión de pasivos aproveitando as favorables condicións de mercado, permitiu xerar importantes aforros de custes en xuros ás finanzas autonómicas, o cal viuse abruptamente interrompido durante o ano 2022 como consecuencias das tensións ocorridas nos mercados financeiros, de modo que nos anos 2023 e 2024 producirase un incremento moi importante dos gastos financeiros.

Gráfico IX. GALICIA. Evolución Gasto financeiro vs Débeda (PDE)

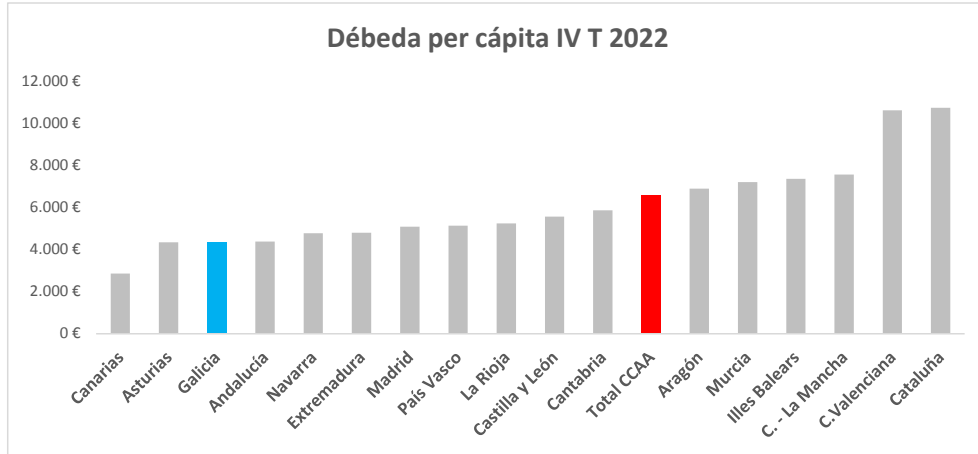
No seguintes gráficos pode observarse a evolución do endebedamento autonómico dende o ano 2008. As comunidades autónomas tiveron comportamentos heteroxéneos no que atinxe a evolución da débeda pública/PIB, que van dende aumentos de 10,2 puntos no caso de Galicia, ata incrementos de máis de 30,8 puntos como no caso da Comunidade Valenciana.

Gráfico X. GALICIA. Débeda/PIB (PDE)

Tamén e de interese analizar a débeda per cápita das comunidades autónomas. Dende este punto de vista Galicia amosa a terceira menor débeda per cápita, cun valor moi similar á de Asturias que é a segunda. Pola contra Cataluña e a Comunidade Valenciana teñen una débeda per cápita 2,5 veces superior a de Galicia.

Gráfico XI. Débeda per cápita IV T 2022

Conxugando ambos criterios, Débeda/PIB e Débeda/habitante se configuran as seguintes gráficas que reflicten a situación das comunidades autónomas atendendo a ditos criterios tanto no 2008 como no 2022 amosando a mellora significativa da posición da comunidade autónoma de Galicia.

Gráfico XII. Débeda/PIB e Débeda per cápita 2008

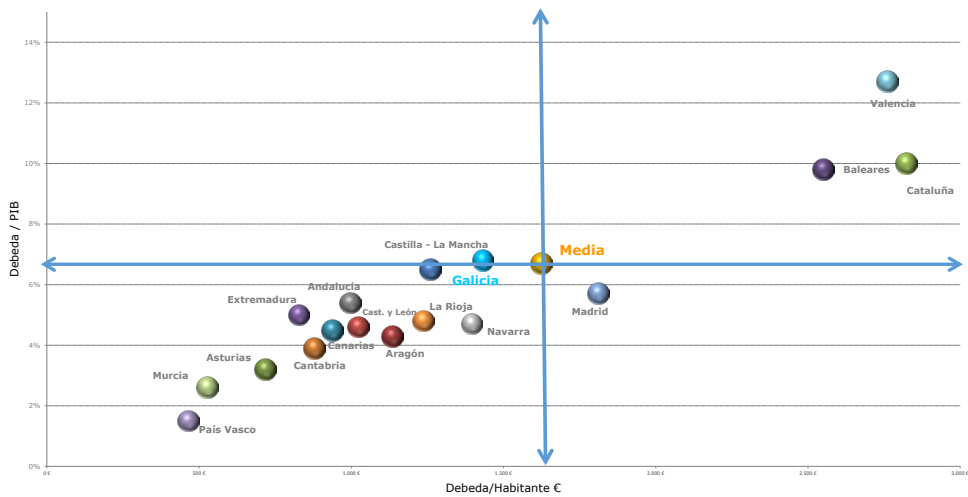
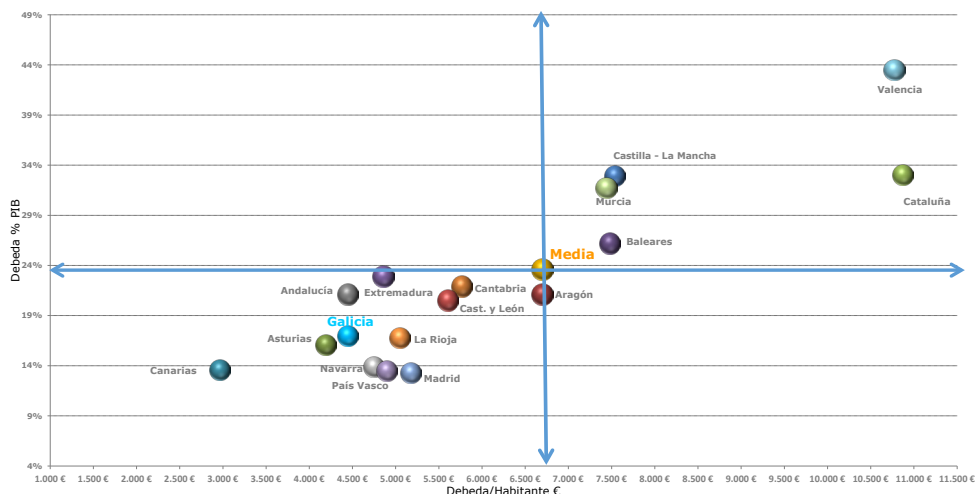

Gráfico XIII. Débeda/PIB e Débeda per cápita 2022

Como manifestamos en apartados anteriores deste informe as políticas fiscais deben ter como obxectivo preservar a sustentabilidade da débeda, polo que é mais necesario que nunca o compromiso con planes fiscais a medio prazo cribles e sostibles, establecendo unha folla de ruta en el que o control do déficit, na procura de superávits primarios, e da débeda pública para que amosen unha tendencia sustentable. Así a elaboración dos orzamentos para 2024 enmárcanse dentro dunha estratexia fiscal a medio prazo que contempla a natureza estrutural ou conxuntural de gastos e ingresos.

A conxunción de estas actuacións, control da déficit e impulso do crecemento determinarán a sustentabilidade da nosa débeda pública, garantindo por outra a debida equidade interxeneracional no trasladando a xeración futuras problemas do presente. Como dixo fai case un século, Joseph Alois Schumpeter, "O espírito dos pobos, o seu nivel cultural, a súa estrutura social... Todo isto e moito máis está escrito na súa historia fiscal... As finanzas públicas constitúen un dos mellores puntos de partida para unha investigación da sociedade".

VI.4. Efecto bola de neve

O pasado 19 de outubro de 2021 a Comisión Europea retomou oficialmente o proceso de revisión das regras fiscais co obxectivo de plantexar unha proposta concreta de reforma do marco europeo de gobernanza fiscal para neutralizar o efecto procíclico da política fiscal. Esta nova normativa debe dar lugar a un novo marco que corrixa estes defectos coa finalidade última de que a política fiscal contribúa a garantir á estabilidade macroeconómica e financeira, modificando o marco actual por tres elementos comple-

mentarios: unha áncora da débeda a medio prazo, unha regra que se aplique sobre o gasto neto de xuros e unha cláusula xeral de escape. Neste sentido, confiar nun único indicador operativo baseado na evolución do gasto neto, tamén evita o típico rumbo procíclico que tivo a política fiscal nos últimos anos: a saber, expansión nos bos tempos e, por tanto, recorte no gasto nos malos tempos.

O executivo comunitario concretou a súa proposta de reforma das regras fiscais en abril de 2023, coa aplicación dun axuste orzamentario mínimo do 0,5% do PIB cando os niveis de déficit sitúense por encima do 3% sobre o PIB. Ademais, esixe que os niveis de débeda se reduzan en relación ao comezo do período de axuste. Amais, a proposta de Bruxelas prohíbe que o gasto neto dos países creza máis que o potencial do PIB a medio prazo.

Así para os próximos anos, é vital reducir a débeda e mantela sostible, garantir unhas finanzas públicas saneadas en todos os Estados membros da UE e construír unha base sólida para o crecemento. Neste sentido para garantir a sustentabilidade da débeda a Comisión emitirá unha «traxectoria técnica» específica para cada país. Esta traxectoria buscará asegurar que a débeda se coloque nunha senda plausiblemente descendente ou se manteña nuns niveis prudentes.

A traxectoria técnica diferenciarase para cada Estado membro e terá en conta os seus desafíos de débeda pública. En particular, garantirá que:

- O coeficiente de débeda pública sitúase nunha senda descendente plausible ou se mantén en niveis prudentes.
- O déficit público redúcese e mantén por baixo do valor de referencia do 3% do PIB.
- O cociente de débeda pública é inferior ao final do período cuberto polo plan que ao comezo do devandito período.
- Deberá aplicarse un axuste fiscal mínimo dun 0,5% do PIB anual como referencia mentres o déficit mantéñase por encima do 3 % do PIB.
- O esforzo fiscal no horizonte do plan é polo menos proporcional ao esforzo total durante todo o período de axuste.

En relación a isto e tendo en conta o método de cálculo establecido na UE para analizar a evolución da débeda pública, a Comunidade Autónoma de Galicia amosa unha tendencia descendente e mantense nuns niveis prudentes nos vindeiros exercicios. Así, tendo en conta a descomposición da dinámica da débeda nos permite identificar as claves da evolución da ratio, concretamente o saldo primario, os axustes stock fluxo e en particular o efecto bola de neve, que a súa vez pode descompoñerse en tres termos:

- O efecto dos xuros.

- O efecto do crecemento real do PIB.
- O efecto da inflación ou PIB nominal.

Polo tanto, a dinámica da evolución da débeda vai depender da evolución do saldo primario, é dicir, do déficit ou superávit sen ter en conta os xuros, do axuste stock fluxo, que reflicte a diferenza entre a variación da débeda PDE e o déficit público, derivada entre outros, pola evolución das adquisicións de activos financeiros e de aqueles pasivos que non computan na débeda PDE, e por último o efecto bola de neve, no que os xuros teñen un efecto negativo e o crecemento e a inflación un efecto positivo na evolución da débeda.

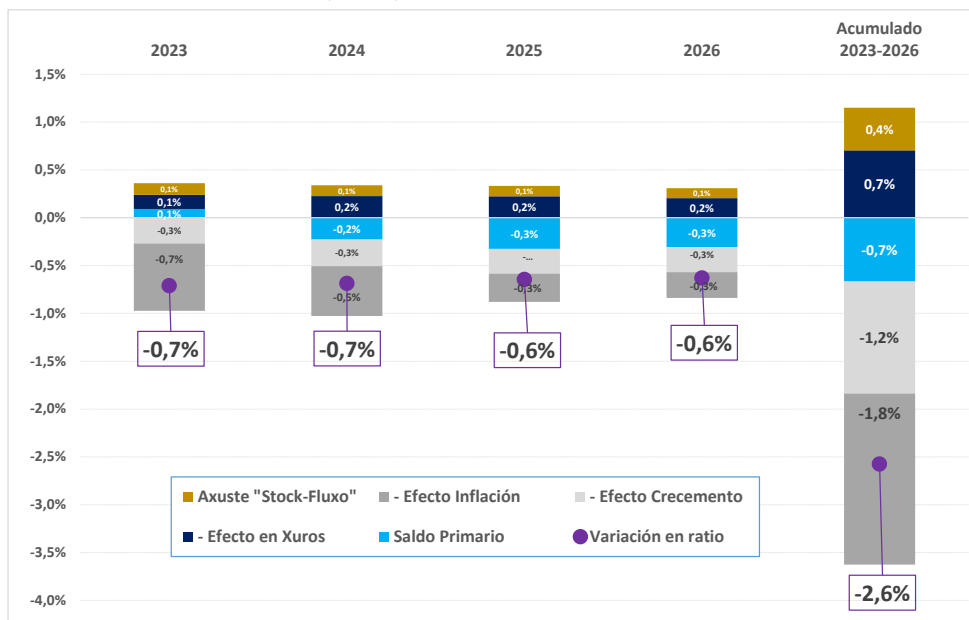
No caso da Comunidade Autónoma de Galicia a dinámica da débeda pública se amosa no cadro seguinte, tendo en conta o cadro macroeconómico vixente, e tendo en conta as seguintes consideracións: como único axuste stock-fluxo considérase o importe do reintegro das liquidacións negativas correspondentes ao sistema de financiamento, o valor do saldo primario utilizado é o resultante dos obxectivos de estabilidade plasmados no último programa de estabilidade. Os resultados amosan unha redución da ratio Débeda/PIB de 2,6 puntos no período 2022-2026, motivado principalmente polo efecto bola de neve, en particular pola contribución do efecto crecemento (1,2 puntos) e do efecto inflación ou PIB nominal (1,8 puntos).

Cadro VII. Dinámica da débeda

Dinámica da Débeda		% PIB					Acumulado
		2022	2023	2024	2025	2026	2023-2026
1	Ratio Debeda/PIB	17,0%	16,3%	15,6%	15,0%	14,4%	-
2=3+4+8	Variación en ratio	-	-0,7%	-0,7%	-0,6%	-0,6%	-2,6%
3	Saldo Primario	-	0,1%	-0,2%	-0,3%	-0,3%	-0,7%
4=5+6+7	Efecto "Bola de Neve" do cal	-	-0,9%	-0,6%	-0,4%	-0,4%	-2,3%
5	- Efecto en Xuros		0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,7%
6	- Efecto Crecemento		-0,3%	-0,3%	-0,3%	-0,3%	-1,2%
7	- Efecto Inflación		-0,7%	-0,5%	-0,3%	-0,3%	-1,8%
8	Axuste "Stock-Fluxo"	-	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,4%

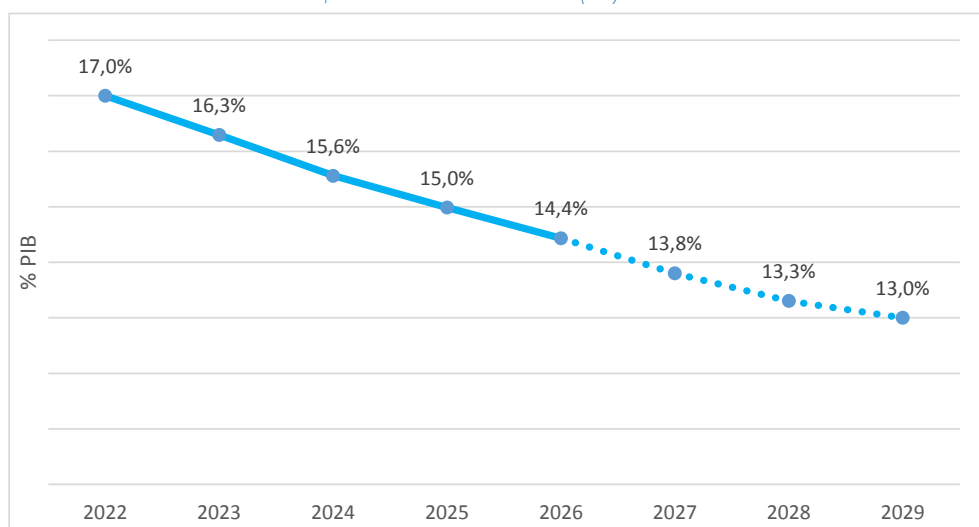
Fonte: Consellería de Facenda e Administración Pública

Gráfica XIV. Efecto bola de neve na dinámica Débeda/PIB

En definitiva, a dinámica da débeda amosa unha evolución ou senda plausiblemente descendente de conformidade coas novas esixencias da UE e que se manteña en niveis prudentes, permitindo acadar o obxectivo do 13% do PIB no 2029, dando cumprimento ao artigo 13 da Lei Orgánica 2/2012, de 27 de abril, de Estabilidade Orzamentaria e Sustentabilidade Financeira que establece que “O límite de débeda pública de cada unha das Comunidades Autónomas non poderá superar o 13 por cento de seu Produto Interior Bruto rexional.”

Gráfica XV. Proxección Débeda Pública/PIB (PDE) 2022-2026

VI.5. Transparencia

A Lei 2/2011, de 16 de Xuño, de Disciplina Orzamentaria e Sustentabilidade Financeira dispón no seu artigo 19.5, adicado a instrumentación do principio de transparencia, que “Os orzamentos xerais recollerán información sobre a necesidade de financiamento da Comunidade Autónoma, os investimentos reais das empresas públicas en termos de contabilidade nacional, a ratio de gasto público da Comunidade Autónoma en relación co produto interior bruto rexional, o nivel de débeda pública no seguinte exercicio e a evolución das seguintes ratios e magnitudes: ratio débeda/PIB, ratio débeda/ingresos correntes, risco comprometido por avais e compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado, tanto xa contratadas como das previstas para o exercicio orzamentario”.

As seguintes ratios elabóranse a partires do dato certo do último exercicio pechado (2022) e das previsións de orzamentos dos anos 2023 e 2024. A ratio da débeda PIB dos anos 2018 a 2022 é a publicada polo Banco de España, para calcular a previsión da ratio dos anos 2023 e 2024 aplícase ao dato de PIB de Galicia publicado polo INE as previsións de incremento do PIB nominal incluídas no cadro económico incorporado neste informe.

Cadro VIII. Ratios orzamentario-financeiros (en euros e en %)

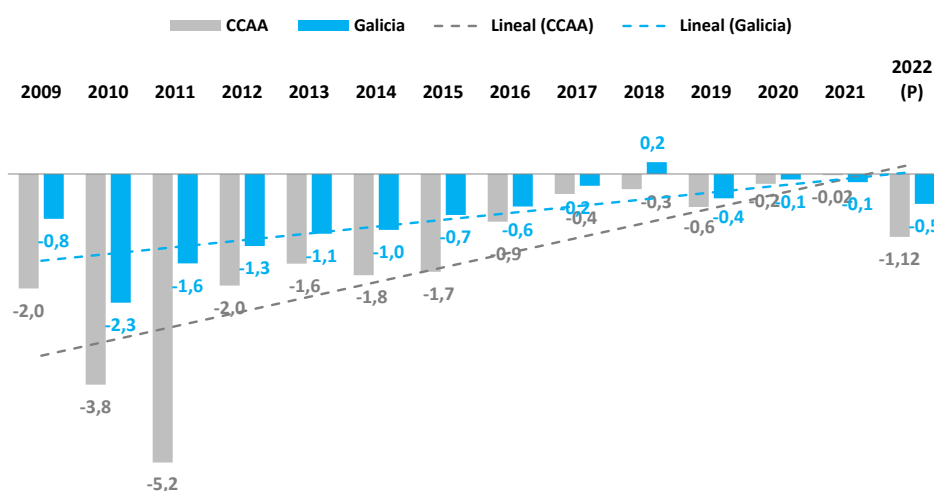
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Necesidade de Financiamento (% PIB)	0,2%	-0,4%	-0,1%	-0,1%	-0,5%	-0,3%	0,0%
Capacidade (+) / Necesidade (-) de Financiamento (M€)	132	-281	-59	-87	-377	-181	0
Investimentos reais das empresas públicas (M€)	101,1	116,8	136,3	193,3	181,7	198,9	143,3
Ratio Gasto Non Financeiro - PIB rexional	14,6%	14,8%	17,7%	17,4%	15,9%	17,2%	17,2%
Ratio Gasto Total - PIB rexional	16,5%	19,7%	23,8%	20,4%	18,3%	19,3%	19,2%
Ratio Investimento por habitante	252,6	255,0	299,7	319,3	328,2	585,5	593,2
Ratio gasto non financeiro por habitante	3.371,5	3.528,2	3.835,9	4.092,2	4.074,2	4.690,8	4.927,3
Débeda Pública (M€)	11.341,8	11.314,8	11.537,9	11.715,2	11.977	12.225	12.292
Ratio Débeda - PIB (%)	18,2%	17,6%	19,7%	18,3%	17,0%	16,7%	15,9%
Ratio Débeda - Ingresos Correntes	127,4%	125,6%	113,7%	110,9%	116,0%	109,2%	102,5%
Débeda por Habitante	4.198,0	4.191,4	4.270,4	4.348,2	4.451,6	4.543,8	4.568,7
Risco comprometido por avais (M€)	63,0	31,5	30,6	16,1	18,3	6,8	4,4
Compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado (M€)	2.617,2	2.478,7	2.335,1	2.194,1	2.050,6	1.906,3	1.768,8

Fonte: Consellería de Facenda e Administración pública

A Necesidade de Financiamento de Galicia no exercicio 2024 redúcese respecto ao ano 2023, ao reducirse desde un 0,3% a un 0%, de modo que a dita necesidade se reduce en 181 millóns de euros.

A gráfica seguinte compara a senda de consolidación fiscal de Galicia e do total das CCAA, pódese apreciar como os esforzos temperás na contención do déficit permitiron unha senda máis suave no espazo temporal obxecto de análise, o que se traduce en máis estabilidade na dotación das diferentes políticas de gasto a igual esforzo de redución do déficit da media das CCAA, o que xa permitiu rematar antes a senda de consolidación fiscal e xerar máis marxe de manobra fronte a posibles continxencias, como acontece desde que comezou a pandemia, no que Galicia mantén unhas finanzas estables fronte á incertidume que nos rodea sen ter que facer esforzos de consolidación adicionais.

Gráfico XVI. Senda consolidación fiscal 2009-2022

De seguido recóllese a senda de evolución das taxas de referencia para o conxunto do sector público durante o trienio 2021-2023 e os obxectivos previstos para o ano 2024 na actualización do programa de estabilidade 2023-2026.

Cadro IX. Taxas de déficit de referencia

	2021	2022	2023	2024
Administración central	-3,5	-3,5	-3,2	-3,0
Comunidades Autónomas	-1,1	-0,6	-0,3	0,0
Corporaciónes Locales	-0,1	0	0,1	0,2
Seguridade Social	-3	-0,8	-0,5	-0,2
TOTAL	-7,7	-4,9	-3,9	-3,0

A representación gráfica desta senda das diferentes administracións amosa como xurde con forza un novo actor na determinación das necesidades de financiamento das administracións públicas, os fondos da seguridade social, que é a administración pública que sofre un maior deterioro por mor da crise e do desaxuste financeiro do sistema contributivo que a fornece de recursos, esta situación ven condicionando os repartos de

obxectivos de déficit entre as diferentes administracións dende 2013, o gráfico seguinte permite apreciar como o seu déficit desde o ano 2016 segue por enriba do das CCAA, de modo que desde ese ano ata o ano 2022 o déficit acumulado pola SS ascende a -9,6% mentres o das CCAA é de -3,4%.

Gráfico XVII. Senda de consolidación fiscal AAPP 2009-2023

No que atinxe aos investimentos reais das entidades instrumentais da Comunidade Autónoma que non forman parte do orzamento administrativo, no ano 2022 estes investimentos ascenderon a 181,7 millóns de euros, no 2023 creceron ata 198,9 millóns e no 2024 estímase que diminúan ata os 143,3 millóns de euros.

En canto a porcentaxe de gasto non financeiro en relación ao PIB de Galicia queda nun 17,2% manténdose na mesma ratio que no ano 2023 xa que ambas magnitudes amosan crecementos similares (5% e 5,5% respectivamente).

En canto o nivel de Débeda Pública (calculada segundo o Procedemento de Déficit Excesivo), a finais do ano 2022, como se ten sinalado na parte de débeda, acadou o importe de 11.977 millóns de euros e prevese que a finais do ano 2023 sexa de 12.225 millóns, e a previsión para 2024, coherente co orzamento que se presenta, é de que remate o dito ano en 12.309 millóns, que suporá un incremento da mesma de 84 millóns que reflicten unha redución do recurso extraordinario á débeda para financiar as políticas de reactivación económica, xa que o ano anterior o incremento previsto nos orzamentos fora de 266 millóns e no anterior de 492,6 millóns de euros.

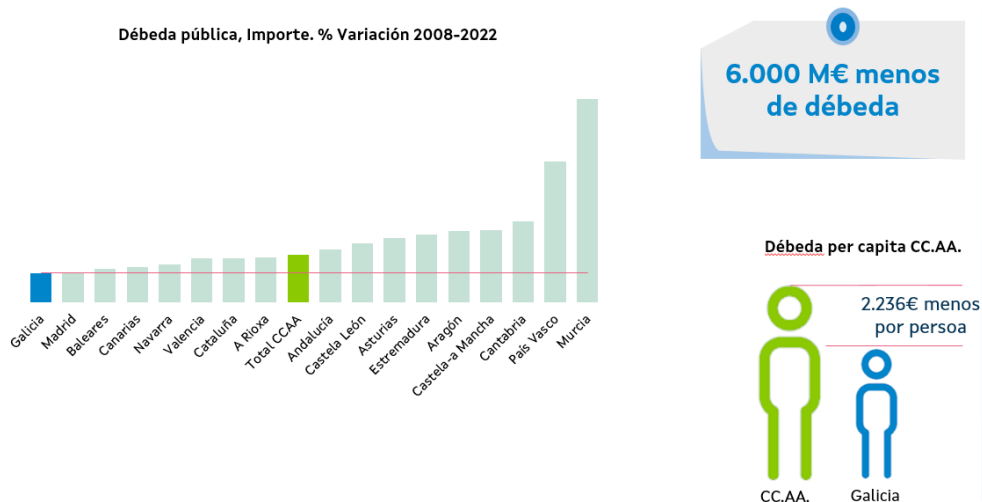
A Lei de Disciplina Orzamentaria esixe información sobre a evolución das seguintes ratios que teñen relación co nivel de débeda pública: a ratio débeda/PIB e a débeda en relación cos ingresos correntes.

En canto a evolución da ratio débeda/PIB, o último dato publicado polo Banco de España correspondente ao segundo semestre do ano 2023, é dun 16,7% e a previsión, dimanante da evolución tanto da débeda pública como do PIB nominal, é de que a ratio se manteña na dita porcentaxe a finais do ano 2023 e que peche o ano 2024 no 15,9%.

Respecto a relación entre a débeda e os ingresos correntes, no ano 2023 dita relación é do 109,2%, e no ano 2024 a dita ratio reducirase ata o 102,5% debido a que o endebedamento apenas aumento (un 0,5%) en cambio os ingresos correntes medran de xeito máis importante, concretamente nun 7,5%.

O mantemento dunha senda en parámetros aceptables, de acordo coas rexións máis solventes da nosa contorna, así como o cumprimento dos obxectivos e regras fiscais non son un fin en si mesmo, senón a vía para aumentar a solvencia dos galegos -como mostra a seguinte gráfica que reflicte a menor débeda per cápita dos galegos respecto a outras CCAA e, en última instancia a mellor garantía da sostibilidade dos servizos públicos e de reserva de marxe de manobra para circunstancias adversas como as que estamos a afrontar.

Gráfico XVIII. Evolución da débeda por habitante. Comparativa Galicia-media CCAA

De seguido referimos ao risco comprometido por avais, hai que ter en conta o disposto no Texto Refundido da Lei de réxime financeiro e orzamentario de Galicia, en concreto nos seus artigos 40 a 45, respecto do límite máximo de avais que se poderán conceder durante cada ano, remitindo a respectiva Lei de Orzamentos.

Neste sentido a Lei de Orzamentos de Galicia do ano 2024 dispón que o importe máximo dos avais que a Xunta de Galicia poderá conceder durante o dito exercicio será de 30 millóns de euros, de seguido establece que o Instituto Galego de Promoción Económica poderá conceder, durante o ano 2024, avais en canto non se supere en ningún

momento o saldo efectivo vixente de 500 millóns de euros e, por último o IGVS tamén pode conceder avais por un importe máximo de 5 millóns de euros, con destino a compra da primeira vivenda para menores de 36 anos, cun límite máximo do 20% por cento do prezo da compravenda.

Dende xuño de 2015, a concesión de avais está suxeita ao principio de prudencia financeira dacordo ao artigo 13 da Lei Orgánica 8/1980, de 22 de setembro, de Financiación de Comunidades Autónomas (LOFCA).

As condicións de prudencia para avais tense desenvolvido por Resolución da Secretaría General Coordinación Autonómica y Local, que fixa un límite do importe total de avais autorizado por cada comunidade autónoma do 1,5% do seu PIB rexional, os límites recollidos na lei de orzamentos recollidos no parágrafo anterior respectan esta limitación.

Para a comunidade autónoma de Galicia este límite sitúase por enriba do límite autorizado na Lei de orzamentos (535 millóns de €) e ao risco vivo por avais estimado a peche de 2023 (6,8 millóns de euros). Para o ano 2024 estímase que as operacións de concesión de novos avais e amortización de vencementos rebaixen substancialmente o risco comprometido por avais polo IGAPE situándose en torno aos 4,4 millóns de euros.

Por último a Lei de Disciplina Orzamentaria establece que os Orzamentos recollerán información dos compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado, tanto das xa contratadas como das previstas para o exercicio orzamentario, esta información figura adicionalmente na Memoria I.

En canto aos compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado xa contratados son as mesmas contías que as correspondentes ao pasado orzamento menos unha anualidade, a seguinte táboa reflicte o detalle:

Cadro X. Compromisos de pago futuros en cpp e concesións de obra pública

Contratos celebrados colaboración público-privada e concesión de obra pública (miles de euros)							
PROXECTOS	ADMINISTRACIÓN XERAL					SERGAS	
	AG-56 Santiago-Brión - As Galanas(N-550)-Pardiñas (AG-56)	Vía rápida VRG-4.1 O Salnés	Vía Rápida do Barbanza. VRG-1.1	A52 - Fronteira Portuguesa. VAC A-52 Celanova	Autovía Costa da Morte	Conc Obra Púb Novo Hospital de Vigo	
IMPORTE DA INVERSIÓN DE ADXUDICACIÓN	103.340	43.960	93.830	95.920	199.413	315.228	
COMPROMISOS DE PAGO ANUAIS							
ANO	Investimento	Investimento	Investimento	Investimento	Investimento	Canons	Investimento
2024	14.900	7.130	12.557	10.695	26.782	27.828	37.553
2025	15.543	7.456	13.183	10.918	27.452	26.563	38.945
2026	16.126	7.747	13.855	11.165	28.138	26.650	38.848
2027	16.777	8.045	14.551	11.409	28.842	31.230	33.811
2028	17.452	8.383	15.299	11.685	29.563	31.333	33.697
2029	18.206	8.683	16.072	11.892	30.302	29.235	36.005
2030	18.885	9.025	16.899	12.112	31.059	29.332	35.898
2031	19.643	9.375	17.756	12.331	31.836	29.429	35.792
2032	20.430	9.760	18.638	12.585	32.632	29.526	35.684
2033	21.313	10.110	19.584	6.707	33.448	24.596	41.108
2034	21.959	10.497	20.560	6.826	34.284	23.582	42.223
2035	15.987	7.708	21.600	6.941	35.141	17.309	30.884
2036			8.213	7.080	36.019		
2037				7.182	36.920		
2038				7.303	10.368		
2039				7.429			
2040				2.256			
Total	217.220.713	103.921.376	208.765.804	156.516.298	452.785.511	326.611.644	440.447.158

Dita táboa reflicte que ata o ano 2040 a Xunta de Galicia ten comprometidos a través das colaboracións público privadas 1.906,3 millóns de euros. No ano 2024 non está previsto dispor de máis gasto a través destas fórmulas de pago adiado, polo que o importe comprometido ao final do devandito ano será de 1.768,8 millóns de euros.

Cadro IX. ANEXO: Investimentos reais das empresas públicas. Miles de €

	ENTIDADES	INVERSIÓN REAIS 2024
406	Portos de Galicia	14.628
412	Augas de Galicia	90.139
109	Axencia de Protección da Legalidade Urbanística	1.310
502	Consortio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar	300
512	Axencia para a Calidade do Sistema Universitario de Galicia	29
515	Centro extensión universitaria e divulgación ambiental de Galicia	40
516	Consortio de abastecemento de auga en Cervo e Burela	0
517	Consortio Casco Vello de Vigo	1.289
519	Consortio Local dos Peares	1
413	Fundación Instituto Galego de Oftalmoloxía	105
415	Fundación Pública Cidade da Cultura de Galicia	4.250
417	Fundación Pública Urxencias Sanitarias de Galicia 061	112
418	Instituto Galego de Medicina Xenómica	0
604	Fundación Galicia Europa	6
606	Fundación Galega para a Tutela de Persoas Adultas	4
607	Fundación Semana Verde de Galicia	0
608	Fundación Pública Artesanía de Galicia	3
609	Fundación Centro Tecnolóxico de Supercomputación de Galicia	4.682
610	Fundación Exposicións e Congresos de A Estrada	0
611	Fundación Feiras e Exposicións de Lugo	46
612	Fundación Feiras e Exposición de Ourense	23
615	Instituto Feiral de A Coruña	0
616	Instituto Feiral de Vigo	0
650	Fundación Centro Tecnolóxico da Carne	258
652	Fundación Deporte Galego	10
654	Fundación Centro Tecnolóxico do Mar	0
656	Fundación Galega da Formación para o Traballo	7
660	Fundación Camilo José Cela	0
662	Fundación Profesor Novoa Santos	500
663	Fundación Instituto de Investigación Sanitaria de Santiago de Compostela	1.323
664	Fundación Museo do Mar	0
665	Fundación Biomédica Galicia Sur	750
702	Redes de Telecomunicación Galegas Retegal, S.A.	387
706	Sociedade Pública de Investimentos de Galicia	719
707	SODIGA Galicia, Sociedade de Capital Risco	0
708	XESGALICIA, Sociedade Xestora de Entidades de Capital Risco, S.A.	25
709	Galicia Calidade, S.A.U.	0
710	Parque Tecnolóxico de Galicia, S.A.	696
713	Sociedade Anónima de Xestión do Plan Xacobeo	0
714	Empresa Pública de Servizos Agrarios Galegos	848
717	Xenética Fontao, S.A.	134
718	Galaria Empresa Pública de Servizos Sanitarios	1.711
719	Sociedade Galega de Medio Ambiente, S.A.	8.967
727	Xestión do solo de Galicia, XESTUR, S.A.	20
729	Corporación Radio e Televisión de Galicia, S.A.	9.980
	TOTAL	143.300